

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาดำเนินการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของ
ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผู้วิจัยได้
ดำเนินตามขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ในปีการศึกษา 2551 จำนวน 147 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างคือกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครศรีธรรมราช เขต 3 ในปีการศึกษา 2551 จำนวน 108 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่ายตามเกณฑ์
ของเครจซี มอร์แกน (ระวีวรรณ ชินะตระกูล 2550, 101)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา
ผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครศรีธรรมราช เขต 3 โดยจะแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ฉบับที่ 1 มี 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ
การศึกษาและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีองค์ประกอบ 4
ประการ ดังนี้

1. การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์
2. การมุ่งความสัมพันธเป็นรายคน
3. การสร้างแรงคลใจ

4. การกระตุ้นการใช้ปัญญา

และเป็นลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับคือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ฉบับที่ 2 เครื่องมือสำรวจแนวทางในการพัฒนาผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ซึ่งมี 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามแนวทางการพัฒนาผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ซึ่งมีลักษณะแบบสอบถามปลายเปิด (Open – end Question)

ส่วนที่ 2 แบบบันทึกการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างขึ้นตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์ในการสร้างแบบสอบถามเพื่อวัดระดับการพัฒนาผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

2. ศึกษานิยามเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

3. กำหนดรายละเอียดของการพัฒนาผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม

4. สร้างแบบสอบถามตามรายละเอียดของการพัฒนาผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับคือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาและตรวจสอบแล้วแก้ไขข้อเสนอแนะ

6. หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเข้าใจ มีประสบการณ์ด้านการบริหาร ไม่น้อยกว่า 3 ปีและมีทักษะทางการพัฒนาผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ พร้อมตรวจสอบความถูกต้องความชัดเจนของภาษา และความสมบูรณ์ของเนื้อหา

ให้คะแนน 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหา (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, 117) นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความสอดคล้อง โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไปนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารวมจำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัก (Cronbach, 1990, 204; อ้างถึงใน มลิวัลย์ สมศักดิ์ 2548, 156) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98

8. ปรับปรุงเครื่องมืออีกครั้งหนึ่งแล้วนำเครื่องมือที่ผ่านการทดลองและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อขอความร่วมมือผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

3. รวบรวม ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

4. นำข้อมูลคำถามปลายเปิดมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

5. จัดสนทนากลุ่ม โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

5.1 กำหนดวัตถุประสงค์

5.2 กำหนดกลุ่มเป้าหมายของผู้ให้ข้อมูลเป็นตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

5.3 คัดเลือกโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Popoine Simeplin) คือเลือกผู้บริหารที่มีผลงานดีเด่นการบริหารสถานศึกษาจำนวน 12 คน

5.4 วางแผนระยะเวลาจัดทำกรสนทนากลุ่มในช่วงเวลาเปิดภาคเรียนที่ 2 ระหว่างวันประชุมประจำเดือนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยเชิญตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กเข้าร่วมสนทนากลุ่มหลังเลิกการประชุมช่วงเวลา 13.30 - 16.00 น. ณ ห้องประชุมย่อย

5.5 ออกแบบแนวคำถาม โดยเรียงคำถามจากคำถามที่เป็นเรื่องทั่วไป เบาๆ ง่ายต่อการเข้าใจ และสร้างบรรยากาศให้คุ้นเคยกันระหว่างนักวิจัยกับผู้เข้าร่วมสนทนาแล้วจึงวกเข้าสู่

คำถามหลัก หรือคำถามหลักของประเด็นที่ทำการศึกษาแล้วจึงจบลงด้วยคำถามเบาๆอีกครั้งหนึ่ง เพื่อผ่อนคลายบรรยากาศในวงสนทนาและสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองในช่วงท้ายอาจเติมคำถามเสริมเข้าไปแต่ต้องเป็นคำถามสั้นๆอาจเป็นคำถามที่ไม่ได้เตรียมมาก่อน แต่เป็นคำถามที่ปรากฏขึ้นมาระหว่างการสนทนา

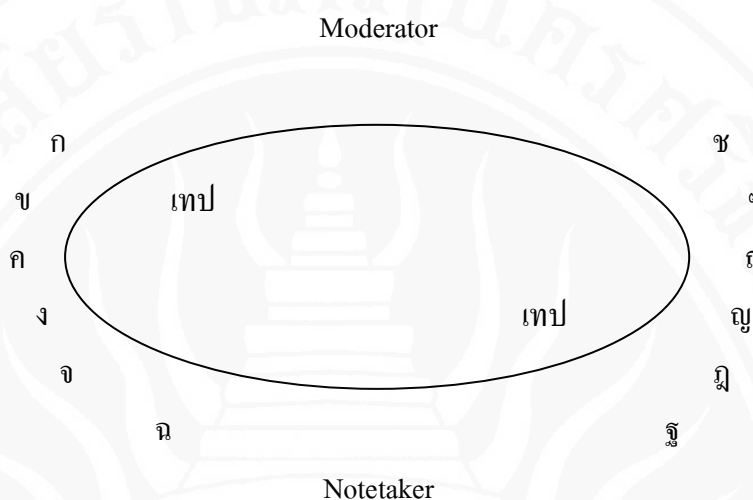
5.6 ทดสอบแนวคำถามที่สร้างขึ้น

5.7 ทำความเข้าใจกับผู้ดำเนินการสนทนา และผู้จัดบันทึก ผู้ดำเนินการสนทนาต้องสร้างบรรยากาศในการสนทนา และควบคุมเกมได้เป็นอย่างดีให้เกิดความเป็นกันเองมากที่สุด ผู้ดำเนินการสนทนา ไม่แสดงความคิดเห็นของตนเอง ควรจะปล่อยให้ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ อิสระเสรีและเป็นธรรมชาติมากที่สุด ผู้จัดบันทึกที่อยู่ร่วมตลอดเวลาและควรทำหน้าที่ในการจดบันทึกเพียงอย่างเดียวไม่ควรร่วมสนทนาด้วย เพราะจะทำให้การจดบันทึกข้อมูลไม่ครบถ้วน และจะต้องเป็นผู้ถอดเทปด้วยตนเอง เพื่อความเข้าใจในสิ่งที่ได้บันทึกและเนื้อหาสาระในเทปที่ตรงกัน ผู้ช่วยทั่วไปมีหน้าที่คอยควบคุมเครื่องบันทึกเสียงและเปลี่ยนเทปขณะที่กำลังดำเนินการสนทนา และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ดำเนินการสนทนาและผู้จัดบันทึก เพื่อให้แต่ละคนทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่

5.8 คัดเลือกผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนา โดยกำหนดผู้บริหารจากโรงเรียนทุกอำเภอในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 จำนวน 12 คนซึ่งได้นัดหมายในเวลาหลังจากประชุมประจำเดือนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 เข้าร่วมประชุมและสนทนากลุ่มโดยการวิพากษ์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 นำผลการประชุมมาถอดเทป

5.9 การจัดการเพื่อเตรียมการทำสนทนากลุ่ม การเตรียมสถานที่ใช้สถานที่ห้องประชุมย่อยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 กำหนดวันประชุมประจำเดือนของผู้บริหาร เวลาหลังจากประชุมประจำเดือนเสร็จกำหนด 2 ชั่วโมง และจัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆที่จำเป็น เช่น เครื่องบันทึกเทป ม้วนเทป ถ่าน สมุด ดินสอ เครื่องดื่ม อาหารว่าง เป็นต้น

5.10 จัดกลุ่มสนทนาโดยจัดกลุ่มตามแผนภาพดังนี้

5.11 ประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.11.1 ถอดเทปออกมาเป็นบทสนทนา

5.11.2 วิเคราะห์ข้อมูล โดยการตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์เนื้อหา

6. ข้อมูลในการสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้คืนมาทั้งหมดตรวจสอบความสมบูรณ์ และคัดเลือกที่สมบูรณ์มาจัดกระทำข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ นำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยตารางประกอบการบรรยาย

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้ว ไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เมื่อได้ค่าเฉลี่ยแล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์ประเมินเพื่อแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยโดยถือเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2535, 99 - 100)

เกณฑ์การให้คะแนน คือ

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

และแปลผลคะแนน ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	ความต้องการพัฒนามากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	ความต้องการพัฒนามาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ความต้องการพัฒนาปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	ความต้องการพัฒนาน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	ความต้องการพัฒนาน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์ ใช้สถิติทดสอบ t - distribution ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus group) ดำเนินการจัดประชุมกลุ่มย่อยโดยมีผู้ร่วมประชุมคือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 รวมจำนวน 12 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสังเคราะห์ประเด็นต่างๆ ตามกรอบความคิดในการวิจัย คือ 1) การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ 2) การมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายคน 3) การสร้างแรงคลใจ และ 4) การกระตุ้นการใช้ปัญญา แล้วนำมาเสนอในรูปแบบของการบรรยายเชิงพรรณนาและสรุปเป็นข้อเสนอแนะและแนวทางปรับปรุงพัฒนา

สถิติที่ใช้ในวิจัย

1. ค่าร้อยละ (Percentage) (นิภา ศรีไพโรจน์, 2531, 140)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{ความถี่}}{\text{ประชากรทั้งหมด}} \times 100$$

2. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) (บุญชม ศรีสะอาด, 2541, 56) โดยใช้สูตร
ค่าเฉลี่ยประชากร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยสำหรับข้อมูลที่ได้จากกลุ่มประชากร
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนข้อมูล

3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานประชากร (มลิวัลย์ สมศักดิ์, 2548, 177)

$$\text{S.D.} = \frac{\sqrt{\sum X^2 - (\sum X)^2}}{N}$$

S.D. = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ = ผลรวมของค่าเฉลี่ยแต่ละคน
 $\sum X^2$ = ผลรวมค่าเฉลี่ยแต่ละคนยกกำลังสอง
 N = จำนวนประชากร

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาสัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบัก
(α - Coefficient) ของครอนบัก (Cronbach, 1970, 161 ; อ้างถึงใน มลิวัลย์ สมศักดิ์, 2548, 156)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
 K แทน จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือ
 s_i^2 แทน ค่าความแปรปรวนของข้อคำถามแต่ละข้อ
 s_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

5. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ

หาค่าความตรงเชิงโครงสร้าง โดยใช้สูตร (มลิวัลย์ สมศักดิ์, 2548, 138)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับเนื้อหาหรือพฤติกรรม
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

6. สถิติในการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบกลุ่มตัวแปร โดยใช้สูตร t - test และ F (F-test)

ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$T = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n-1$$

เมื่อ	D	แทน	ผลต่างของคะแนนแต่ละคู่
	$\sum D$	แทน	ผลรวมผลต่างของคะแนนแต่ละคู่
	n	แทน	จำนวนคู่ของกลุ่มตัวอย่าง

$$F = \frac{R^2 / K}{(1 - R^2) / (N - K - 1)}$$

F	แทน	ค่าการแจกแจงแบบ F
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์พหุคูณ
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
K	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง